

Jeremy Corbyn: Όταν η πολιτική παίρνει την εκδίκηση της

του Γιώργου Μπασκόζου

Το πρωί του Σαββάτου 12 Σεπτεμβρίου 2015 ξημέρωσε μια όμορφη μέρα για τον κόσμο της εργασίας στην Αγγλία. Κάποιο παράξενο παιχνίδι της τύχης έφερε να συμπέσει μια από τις μεγαλύτερες διαδηλώσεις των τελευταίων χρόνων στην Αγγλία, με κεντρικό σύνθημα “Πρόσφυγες Καλωσήρθατε”, με την αναγγελία της νίκης του Κόρμπιν (Jeremy Corbyn) στη μάχη για την ηγεσία του Εργατικού κόμματος (Labour Party). Μέσα σε αυτή την καθόλου συχνή εικόνα κινήματος, όπου χιλιάδες νέοι άνθρωποι (και όχι κυρίως η γνωστή παλιά φρουρά της αγγλικής αριστεράς) διαδήλωναν σε αλληλεγγύη στους πρόσφυγες, ενάντια στον πόλεμο και απέναντι στην Ευρώπη φρούριο της οποίας ο πρωθυπουργός Κάμερον είναι σκληρός υποστηρικτής, ήταν φανερό η χαρά για τη νίκη του Κόρμπιν.

Γιατί αυτή η νίκη δεν είναι απλώς αλλαγή φρουράς, ή γραφειοκρατίας, σε ένα μεγάλο σοσιαλδημοκρατικό και νεοφιλελεύθερο κόμμα, είναι μια νίκη όλου του κόσμου του κινήματος και της εργασίας, μια νίκη όλων όσων πάλεψαν και παλεύουν ενάντια στη λιτότητα και τις περικοπές, για την υπεράσπιση του δημόσιου συστήματος υγείας και την αξιοπρέπεια στην εργασία, μια νίκη που τη χαρά της μοιράζεται όλη η άκρα και ριζοσπαστική αριστερά στην Αγγλία που δεν κατάφερε ποτέ να βγει από τη σκιά του Εργατικού Κόμματος.

Η νίκη του Κόρμπιν σηματοδοτεί μια νέα περίοδο πολύ μεγαλύτερων πολιτικών δυνατοτήτων, κυρίως γιατί προέκυψε μέσα από μια πρωτοφανή κινητοποίηση και συμμετοχή των κοινωνικών δυνάμεων που πρωτοστάτησαν στην πολιτική ανατροπή στην Ελλάδα, στην Ισπανία και αλλού. Μια νίκη που ήρθε και ως αποτέλεσμα μιας καμπάνιας που πήρε χαρακτηριστικά κινήματος μέσα και έξω από τους Εργατικούς και δημιούργησε μια νέα πολιτικοποίηση στην έρημο της πολιτικής ζωής στην Αγγλία. Μπορούμε να πούμε καθαρά πως στη περίπτωση Κόρμπιν, όλη η αριστερά εξέλεξε τον υποψήφιο της στην ηγεσία των Εργατικών.

Τα πάντα είναι δυνατά

Έχει εξαιρετικό ενδιαφέρον το πώς το κόμμα του Τονι Μπλερ, το κόμμα που έχει πρωτοστατήσει στις περικοπές, το αγαπημένο παιδί της Μάργκαρετ Θάτσερ (συμφωνά με τη θρυλική της φράση από το 2002, η μεγαλύτερή της επιτυχία είναι ο “Τονι Μπλερ και οι νέοι Εργατικοί”) παραστράτησε και εξέλεξε στην ηγεσία του έναν αριστερό ηγέτη. Ας βάλουμε στην άκρη μια σειρά από εύκολες απαντήσεις. Ο Κόρμπιν δεν είναι νέος, δεν είναι όμορφος, δεν είναι χαρισματικός, δεν είναι πολύ καλός ομιλητής. Δεν υπάρχει κανένα μαγικό επικοινωνιακό τέχνασμα ή κάποιο δυσεύρετο προσωπικό χάρισμα που τον κάνει “ηγέτη”. Ο Κόρμπιν ανήκει στην παλιά φρουρά των Εργατικών, εκλέγεται βουλευτής στο Βόρειο Ίσλινγκτον από το 1983 και μέχρι πρότινος θα μπορούσε κανείς να πει ότι ήταν από τα απολειφάδια των Εργατικών που συνεχίζουν να θεωρούν τους εαυτούς σοσιαλιστές, αποκαλούνται σύντροφοι, μιλάνε για την εργατική τάξη και έχουν προνομιακές σχέσεις με τη ριζοσπαστική αριστερά και τα συνδικάτα μέσα στο πιο νεοφιλελεύθερο από τα σοσιαλδημοκρατικά κόμματα της Ευρώπης.

Οι ρίζες αυτής της νίκης σε ένα βαθμό αποδίδονται στην παραδοσιακή σχέση του Εργατικού κόμματος με τα συνδικάτα. Το κόμμα που φτιάχτηκε από τα συνδικάτα,

χρηματοδοτείται από αυτά και δίνει τη δυνατότητα στα συνδικάτα να συμμετέχουν αποφασιστικά στα συνέδρια και τις εσωτερικές εκλογές του. Ειδικά στην εκλογή προέδρου ψηφίζουν η κοινοβουλευτική ομάδα, τα μέλη και τα συνδικάτα που συνδέονται με το κόμμα. Μέχρι τώρα αυτές οι τρεις κάλπες είχαν ίδια βαρύτητα. Σε αυτές τις εκλογές όμως η ανάδειξη του Κόρμπιν έγινε από αυτές τις τρεις κάλπες με κάθε ψήφο να έχει την ίδια βαρύτητα. Έτσι κομβικό ρόλο έπαιξε η μαζικότητα και η τοποθέτηση της ψήφου των συνδικάτων και των μελών. Τίποτα όμως δε προμήνυε ότι η συνδικαλιστική γραφειοκρατία θα ψήφιζε τον Κόρμπιν. Απλώς η μεταδημοκρατία, ο κυβερνητισμός και η συντεχνιακή αντίληψη δεν μπόρεσαν να δώσουν μια πειστική απάντηση σε ένα συγκεκριμένο ερώτημα.

Ποιός ευθύνεται για το κακό εκλογικό αποτέλεσμα, την ήττα του Εντ Μίλιμπαντ, την αυτοδυναμία των συντηρητικών και τις συνεχιζόμενες πολιτικές λιτότητας; Είναι όπως έλεγε η φιλελεύθερη πτέρυγα η ανεπαρκής και ανολοκλήρωτη στροφή προς τον "ρεαλισμό" και το νεοφιλελευθερισμό; Το φάντασμα της αριστεράς που ακόμα υπάρχει κάπου βαθιά θαμμένο στους Εργατικούς; Είναι τελικά αποτελεσματικό να αγοράσει κανείς όλη την αφήγηση και τις πρακτικές του αντιπάλου του για να μπορέσει να καταλάβει τη θέση του στην κυβέρνηση;

Το ζήτημα είναι ότι ο κόσμος των Εργατικών και της αγγλικής αριστεράς απάντησε ακριβώς το ανάποδο : οι Εργατικοί χωρίς διαφορά από τους συντηρητικούς στην ατζέντα, τις κοινωνικές εκπροσωπήσεις και το πρόγραμμα δεν έχουν λόγο ύπαρξης. Στη λογική του μονόδρομου της λιτότητας αργά ή γρήγορα θα επικρατήσει ο πιο αυθεντικός εκφραστής της. Απάντησαν ότι το κόμμα τους θα κερδίσει ή θα χάσει ανάλογα με το πώς θα τοποθετηθεί πάνω στα πολιτικά ερωτήματα και όχι στα δίπολα των επικοινωνιολόγων, των μπουκ μέηκερς και των τεχνικών της εξουσίας.

Οι σκελετοί έξω από την ντουλάπα

Σε αυτά τα ερωτήματα προσπάθησαν να βοηθήσουν τον κόσμο των Εργατικών να κάνει τη "σωστή" επιλογή και σχεδόν όλα τα αγγλικά ΜΜΕ. Από τον Economist και τη Daily Mail μέχρι τον Guardian όλοι προσπάθησαν να αναδείξουν τον Κόρμπιν ως μια τρελή επιλογή, μια επιλογή ήττας και περιθωριοποίησης, σε τελική ανάλυση μια επιλογή που βολεύει τους συντηρητικούς. Ανάμεσα στους σκελετούς που βγήκαν από τη ντουλάπα ήταν και ο Τόνι Μπλερ, ο οποίος εξήγησε ότι "όσο και να με μισήτε μην ψηφίσετε τον Κόρμπιν". Ο Guardian επίσης έκανε πολύ καλή δουλειά φτιάχνοντας το περιθωριακό, σοσιαλιστικό προφίλ του Κόρμπιν. Το βασικό στοιχείο της αφήγησης ήταν ότι: "Αν βγει ο Κόρμπιν το κόμμα καταδικάζεται να μείνει για πάντα στην αντιπολίτευση και να αποθρασύνονται οι Συντηρητικοί", επίσης ο Κόρμπιν δεν ήταν αρκετά φεμινιστής, αντι-ισλαμιστής και ιεροκύρηκας της δυτικής δημοκρατίας σε όλο τον κόσμο. Πράγματα ανεπίτρεπτα βέβαια για έναν σοβαρό σοσιαλ-φιλελεύθερο ηγέτη. Δεν είχαν υπολογίσει όμως ότι ο αόρατος από αυτούς κόσμος της εργασίας, της νεολαίας, της επισφάλειας μπορούσε να θεωρήσει μεγάλη τιμή να τα βάζει μαζί σου όλο το μιντιακό κατεστημένο. Δεν είχαν υπολογίσει ότι γύρω από το πρόσωπο και την καμπάνια του Κόρμπιν μπορούσε να γεννηθεί το μεγαλύτερο πολιτικό γεγονός των "απο κάτω" της Μ. Βρετανίας.

Και τώρα τι;

Είναι βέβαιο ότι μπαίνουμε σε μια νέα περίοδο για την αγγλική αριστερά. Είναι επίσης βέβαιο ότι η νίκη του Κορμπιν διαμορφώνει έναν καλύτερο ευρωπαϊκό συσχετισμό. Οι υποστηρικτές της λιτότητας και της υποτίμησης της εργασίας, μέσα και έξω από το Εργατικό κόμμα, θα επανεξετάσουν τη στρατηγική τους ενάντια στον Κόρμπιν και κυρίως

ενάντια στην δυνατότητα ανασυγκρότησης των σχέσεων εκπροσώπησης του κόσμου της εργασίας με την πολιτική αριστερά. Από την άλλη αυτές τις μέρες στην Αγγλία η πολιτική παίρνει την εκδίκηση της. Αμέσως μετά την καταμέτρηση των ψήφων περίπου 10,000 νέα μέλη έχουν εγγραφεί στους Εργατικούς. Η ριζοσπαστική αριστερά και οι οργανώσεις της άκρας αριστεράς έχουν βοηθήσει στο αποτέλεσμα, έχουν συμμετάσχει ενεργά και έχουν έρθει σε επαφή με αυτόν τον κόσμο. Υπάρχουν συζητήσεις για ένταξη ολόκληρων οργανώσεων ως τάση στους Εργατικούς ή για προστασία της αριστερής ηγεσίας με μια αυτόνομη πολιτική πορεία εκτός κόμματος. Η νίκη του Κόρμπιν είναι ένα γεγονός-τομή, που δημιουργεί τους όρους της επιστροφής της πολιτικής συζήτησης στην καθημερινότητα και -για την ώρα τουλάχιστον- φαίνεται να ραγίζει τα στεγανά της περιθωριοποιημένης αγγλικής αριστεράς με τον κόσμο της εργασίας.